

بیت و اشاعه پیشنهادها، پایان نامه‌ها، و رساله‌های تحصیلات تکمیلی و صیانت از حقوق پدیدآوران در آنها (وزارت علوم، تحقیقات، فناوری به شماره ۱۹۵۹۲۹/۱ و تاریخ ۱۳۹۵/۹/۶) از پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج) در پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایراندک) فراهم شده و استفاده از آن با رعایت کامل حقوق پدیدآوران و تنها برای هدف‌های علمی، آموزشی، و پژوهشی و بر پایه قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان، و هنرمندان (۱۳۴۸) و الحاقات و اصلاحات بعدی آن و سایر قوانین و مقررات مربوطه شذنی است.

دانشکده اصول الدین قم
گروه فقه و حقوق اسلامی
پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان

بررسی فقهی و حقوقی جراحی زیبایی

استاد راهنما

دکتر عباسعلی صالحی

دانشجو:

علی خاکی نهاد

زمستان ۱۳۹۴

کلیه اصول الدین - قم

قسم الفقه و الحقوق الاسلامی

رسالة الماجستير

عنوانها

الفقه و الدراسة القانونی للجراحات التجمیلیه

استاذ المشرف

الدكتور عباسعلی صالحی

اعداد

علی خاکی نهاد

الشتاء ۱۴۳۷

تقدیم

این پایان نامه را که قطره‌ای از علم فقه پزشکی است تقدیم می‌نمایم به روح ملکوتی حضرت امام جعفر صادق (علیه السلام) و بنیانگذار دانشکده اصول الدین حضرت علامه سید مرتضی عسکری (ره)

یاد و سپاس

صمیمانه از زحمات حضرت حجت الاسلام و المسلمین جناب دکتر عباسعلی صالحی (ادام الله بقائه) که با راهنمایی‌ها و تذکرات نگارنده را از نواقص تحقیق آگاه فرمودند و از مدیریت گروه فقه و حقوق اسلامی جناب دکتر محمد رصافی تشکر می‌نمایم.

همچنین از کلیه مراجع شیعه ایران و عراق که به استفتائات و طلب فتوی پاسخ مناسب فرمودند مراتب قدردانی را به عرض می‌رسانم.

چکیده

موضوع پایان نامه بررسی فقهی و حقوقی جراحی زیبایی است که از شاخه‌های فقه پزشکی می‌باشد.

هدف تحقیق تبیین آثار فقهی و نظام حقوقی اعمال جراحی زیبایی جهت ارائه دیدگاه‌های فقهاء و دکتربین حقوقی در این زمینه می‌باشد.

دامنه تحقیق بر نظریات حرمت و جواز، بررسی قواعد فقه، مواد قانونی مسئولیت پزشکان و نظریات حقوقدانان در رابطه با مسئولیت پزشکان می‌باشد.

در این تحقیق از کتب فقهی و روایی شیعه، آثار فقهی مراجع عظام شیعه، کتب محققین عرصه فقه پزشکی، آثار حقوقی اساتید حقوق ایران، فصلنامه‌های انجمن اخلاق و حقوق پزشکی ایران، مجلات فقه اهل بیت (ع)، فرهنگ نامه‌ها و مقالات علمی فقه پزشکی مورد استفاده گردید.

عناوین موضوعات تحقیق پیرامون دیدگاه فقهاء نسبت به مشروعیت یا عدم مشروعیت جراحی زیبایی، انطباق موضوع جراحی زیبایی با قواعد فقهی همچون سلطنت، لاضرر، اضطرار، تفویض، احسان، تسبیب، اتلاف، ضمان پزشک، رابطه حقوقی بیمار و پزشک، قرارداد معالجه و ماهیت آن می‌باشد.

به طور کل با توجه به ادله استنباط حکم شرعی و مطالعه فتاوی فقهاء، نگارنده ثقیل بودن ادله جواز جراحی زیبایی را متوجه گردیده و جراحی زیبایی جایز است و تغییر خلقت محسوب نمی‌گردد. در بحث ضمان پزشک، اگر پزشک تعدی و تفریط در انجام جراحی زیبایی نکند ضامن نیست هر چند که اخذ برائت از بیمار قبل از جراحی زیبایی در بعضی موارد از علل موجهه جرم است.

کلید واژگان: جراحی زیبایی، اتلاف، سلطنت، تغیر، مسئولیت

فهرست مطالب

۱	فصل اول: کلیات و مفاهیم
۱.۱	۱- تبیین موضوع و جوانب آن:
۲.۱	۲- بیان مسأله
۳.۱	۳- هدف تحقیق
۴.۱	۴- سؤالات اصلی
۵.۱	۵- سؤالات فرعی
۶.۱	۶- پیشینه تحقیق
۷.۱	۷- روش تحقیق
۸.۱	۸- فروض مسأله
۹.۱	۹- نتایج علمی و عملی تحقیق
۲.۱	۲- مفاهیم اساسی
۱.۲.۱	۱- مسئولیت پزشکی
۲.۲.۱	۲- مسئولیت کیفری
۳.۲.۱	۳- مسئولیت مدنی
۴.۲.۱	۴- جراحی
۵.۲.۱	۵- جراحی زیبایی
۶.۲.۱	۶- اتلاف
۷.۲.۱	۷- سلطنت (تسلیط)
۸.۲.۱	۸- جراحی پلاستیک (جراحی ترمیمی)

- ۹.۲.۱- تغییر ۹.....
- ۹.۲.۱- تاریخچه عملیات جراحی زیبایی ۹.....
- ۹.۲.۱- انواع انگیزه از اعمال جراحی زیبایی ۱۱.....

فصل دوم: بررسی فقهی جراحی زیبایی ۱۳

- ۱.۲- دیدگاه حرمت و جواز در جراحی زیبایی ۱۴.....
- ۱.۲.۱- دیدگاه نخست: حرمت ۱۴.....
- ۱.۲.۱.۲- ادله بر حرمت اضرار به نفس: ۱۶.....
- ۱.۲.۲- حرمت تغیر به نفس ۲۲.....
- ۱.۲.۲.۲- تغیر به نفس در آیات قرآنی ۲۲.....
- ۱.۲.۲.۳- تغیر به نفس از نظر عقلی ۲۳.....
- ۱.۲.۳- حرمت مُثله کردن در فقه اسلامی ۲۵.....
- ۱.۲.۴- دیدگاه دوم: جواز جراحی زیبایی ۳۰.....
- ۱.۲.۴.۲- دلیل نخست: سلطنت انسان بر خود ۳۰.....
- ۱.۲.۲- قواعد فقه ۳۴.....
- ۱.۲.۲.۱- قاعده اضطرار ۳۴.....
- ۱.۲.۲.۱.۱- مستندات و ادله فقهی قاعده ۳۵.....
- ۱.۲.۲.۱.۱.۱- کتاب ۳۵.....
- ۱.۲.۲.۱.۱.۲- سنت ۳۷.....
- ۱.۲.۲.۲- قاعده تفویض ۳۸.....
- ۱.۲.۲.۳- قاعده احسان ۴۰.....
- ۱.۲.۲.۳.۱- مدارک و مستندات قاعده ۴۰.....
- ۱.۲.۲.۴- قاعده تسبیب ۴۵.....
- ۱.۲.۲.۴.۱- تعارض قاعده تسبیب با قاعده احسان ۴۶.....
- ۱.۲.۲.۵- قاعده اقدام ۵۴.....
- ۱.۲.۲.۵.۱- تعریف ۵۴.....
- ۱.۲.۲.۵.۲- معنای اصطلاحی ۵۴.....

۵۵.....	۲.۲.۵- مدارك و مستندات قاعده اقدام
۵۸.....	۲.۲.۶- قاعده اتلاف
۵۸.....	۲.۲.۶-۱- مدارك قاعده
۶۰.....	۲.۳- بیان فتاوی
۶۷.....	۲.۴- نتیجه

فصل سوم: بررسی حقوقی جراحی زیبایی..... ۶۸

۶۹.....	۳.۱- ضرورت فقه پژوهی مسائل پزشکی
۶۹.....	۳.۱.۱- ضمان پزشك (مسئولیت مدنی)
۷۰.....	۳.۱.۲- رابطه حقوقی مریض و طیب
۷۰.....	۳.۱.۳- قرارداد معالجه
۷۱.....	۳.۱.۴- ماهیت قرارداد معالجه
۷۲.....	۳.۱.۵- نظریه اجاره بودن قرارداد معالجه
۷۲.....	۳.۱.۶- نظریه جعله بودن قرارداد معالجه
۷۲.....	۳.۱.۷- نظریه وکالت بودن قرارداد معالجه
۷۳.....	۳.۱.۸- قرارداد معالجه از عقود نامعین است
۷۳.....	۳.۱.۹- مسئولیت پزشکی
۷۴.....	۳.۱.۱۰- شمول ضمان اطباء
۷۴.....	۳.۱.۱۱- اخلاق پزشکی
۷۵.....	۳.۱.۱۲- مسئولیت اخلاقی
۷۷.....	۳.۱.۱۳- مواد قانونی که به موجبات مسئولیت اطباء اشاره دارند عبارتند از:
۸۱.....	۳.۲- مسئولیت مدنی پزشکان در فرانسه
۸۱.....	۳.۲.۱- فرانسه
۸۳.....	۳.۳- دیدگاه تعهد به نتیجه
۸۳.....	۳.۴- نظریه عقد نامعین
۸۳.....	۳.۵- مفهوم و معیار سنجش خطای پزشکی
۸۴.....	۳.۶- خطای در معالجه

۳.۷- انواع رضایت ۸۴

۳.۸- نتیجه ۸۶

ضمائم ۸۷

کتابنامه ۹۸

الف) منابع فارسی ۹۸

ب) منابع عربی ۱۰۰

ج) مقاله به زبان فارسی ۱۰۶

د) مجله به زبان عربی ۱۰۶

فصل اول

کلیات و مفاهیم

۱.۱- مقدمه:

امروزه برخی رشته‌های حقوقی اعم از حقوق خصوصی، جزا، حقوق بین الملل و همچنین نظام حقوقی اسلام، در اثر پیشرفت‌ها و تحولات علوم تجربی، با مسائل جدید بسیاری مواجه شده است، رابطه حقوقی انسان با اعضای بدن خود، از جمله مسائلی است که در مطالعات فقه پزشکی با آنها مواجه می‌شویم.

ساختار مطالعاتی و غنای نظام حقوقی آن جامعه را ارتقاء می‌دهد و بر پویایی و کارایی بیش از زمان دیگر بیافزاید، تا بدان جهت که به عنوان یکی از شاخه‌های توسعه و پیشرفت آن جامعه مورد محاسبه قرار گیرد.

بدیهی است که بررسی مطالعاتی و پژوهشی درباره تمامی این مسائل حقوقی ضروری و سودمند است و می‌تواند علاوه بر آنکه وقایع و اعمال حقوقی افراد را سامان دهد.

و چون اکثر احکام مباحث پزشکی از جمله نواذر مسائل فقه است، و در غالب آنها اختلاف بسیار میان فقهاء رضوان الله علیهم است،

با این توصیف پایان نامه را بر سه فصل، که فصل اول کلیات تحقیق، فصل دوم به بررسی فقهی و فصل سوم به بررسی حقوقی مرتب گردانید، و هر یک از احکام مذکوره در بخشی بر سبیل ایجاز بر اختصار ایراد نمود. هر چند این پایان نامه، با زبان فارسی شروع می‌شود ولی در برخی صفحات آن از جهت اعتبار بخشی به تحقیق، متن اصلی که به زبان عربی است را در متن تحقیق گنجاندم.

۲.۱- بیان مسأله

وضعیت اعضای بدن را می‌توان از زوایای متعددی بررسی کرد، مسأله اساسی که در این پایان نامه مورد بحث قرار می‌گیرد، این است که انسان نسبت به اعضای بدن خود در مسائل پزشکی، اختیار دارد.

یعنی توانایی تصرف در آنها را دارد، اختیار و تصرف انسان بر اعضا در فقه (حق) محسوب می‌شود و آثار آن را دارد، اما سؤال این است که این رابطه چه نوع حقی است؟ آیا رابطه انسان با اعضای بدنش مالکیت است؟ و اگر مالکیت است دارای چه نوع آثاری است؟

دیدگاه فقهاء در باب جراحی زیبایی چیست؟ به همین مناسبت فتواهایی را با طرح پرسش‌هایی از مراجع عظام قم و نجف و اصفهان مکاتبه نمودم که احکامی همچون مطلقاً حرام، مقید به قیودی جایز، مطلقاً اشکال ندارد، صادر گردید؛ به طور کلی دو دیدگاه میان فقهاء در موضوع جراحی زیبایی وجود دارد یکی حرمت و دیگری حلیت که در فصل سوم به آن خواهیم پرداخت.

۳.۱- هدف تحقیق

فرآیند تحولات و پیشرفت‌های پزشکی موجب شده موضوعات جدیدی مثل جراحی زیبایی، جراحی پلاستیک، خرید و فروش خون، پیوند اعضا، وصیت و هبه به آنها بوجود بیاید، در نتیجه بسیاری از اعمال حقوقی گذشته مفهوم تازه‌ای به خود گیرد. این موضوعات در اثر کنونی، دیگر از حاشیه و کناره مطالعات و تحقیقات به عنوان مسائل فرعی و بدون نمره عملی قرار ندهد، بلکه به عکس به صورت مبنایی با کارآیی‌هایی چندگانه در آمده و به متن اصلی مطالعات و تحقیقات، مراکز علمی راه یافته است، به نحوی که در شمار موضوعات بسیار با اهمیت برای پاره‌ای از رشته‌های علمی، مطالعات و پژوهشی تبدیل شده و حتی در برخی موارد دامنه مطالعاتی به شکل عنوانی مستقل و موضوعی با سرفصل‌های خاصی توسعه یافته است، و اکنون در مراکز علمی و

پژوهشی مورد مطالعه و بررسی قرار می‌گیرد.

در سال‌های اخیر با توجه به رشد تکنولوژی، همه چیز، از توسعه قابل توجهی برخوردار شده و علوم پیشرفت قابل توجهی داشته‌اند، که در این میان علوم پزشکی و انسانی نه این که از قافله عقب نمانده‌اند، بلکه با سرعت بیشتری حرکت نموده و همگام با این پیشرفت‌ها به پرسش‌ها پاسخ داده‌اند.

مسائل مذکور به دلیل جدید بودن نیاز به بررسی داشته‌است. و همچنین پیشرفت در عرصه جراحی زیبایی اعضایی چون صورت، بینی و غیره مسائلی هستند که در دانش فقه و حقوق به ویژه شاخه فقه پزشکی به دلیل بررسی مشروعیت آن از اولویت برخوردار بوده و حتی می‌توان ادعا کرد که از این جهت در تخصص آنهاست. براین اساس فقهاء و حقوقدانان کوشیده‌اند تا با استفاده از مبانی علمی مسائل مطروحه را بررسی و همچنین نظام حقوقی خود را در رهگذر تحولات مزبور پا به پای آن به شکلی مناسب و منطقی و هماهنگ با مقتضیات زمان به پیش برند و میزان کارآمدی آن را ارتقاء دهند.

۴.۱- سؤالات اصلی

- ۱- جراحی زیبایی از نظر فقهی و حقوقی در چه جایگاه حقوقی قرار دارد؟
- ۲- پزشک جراحی زیبایی از باب مسئولیت مدنی از چه قواعد فقهی پیروی می‌کند؟
- ۳- آراء فقهاء نسبت به حکم جراحی زیبایی چیست؟

۵.۱- سؤالات فرعی

- ۱- قاعده تسلیط دایر مدار بر مالکیت انسان بر جان و مال خویش می‌باشد؟
- ۲- مسئولیت پزشک جراح از چه جایگاه فقهی و حقوقی برخوردار است؟
- ۳- تفریر به نفس به جهت جراحی زیبایی چه حکمی دارد؟

۶.۱- پیشینه تحقیق

موضوع مورد بحث از مسائل جدیدی است که در علم فقه و حقوق اسلامی از آن به عنوان مسائل مستحدثه یاد می‌شود، لذا علمای متقدم در این زمینه به ندرت ابراز نظر کرده‌اند و تنها برخی از فقهای متاخر در قالب استفتاء در رد یا جواز آن فتوی داده‌اند، بر این حسب به دلیل نبودن موضوع طبعاً تحقیقات بسیار کمی در این رابطه وجود دارد، به طوری که کل پژوهش‌های انجام شده در قالب چند مقاله و یک پایان نامه از جهت مسئولیت مدنی اطباء در جراحی زیبایی خلاصه می‌شود که پس از مطالعه متوجه نواقص آنها شدم از جمله اینکه فقط ادله فقهی را بر مسئله منطبق نموده و سخنی از فتاوی فقهاء به میان نیامده بود، همچنین مسئولیت مدنی پزشک بررسی نگردیده بود، که نگارنده علاوه بر جبران این نقیصه‌ها به قواعد فقهی اضطرار، احسان، تسلیط، تفویض، اقدام، تسبیب به نفس و آثار اذن بیمار به پزشک جراح را قلم خواهم زد. به هر حال کشورهای پیشرفته بلافاصله پس از طرح بحث به تدوین قوانین و مقررات لازم و رفع سایر موانع اقدام کردند.

۷.۱- روش تحقیق

با توجه به کمبود منابع و مآخذ، نگارنده به روش‌های ذیل به جمع‌آوری اطلاعات دسترسی و به تحلیل آنها مبادرت ورزید:

۱- گردآوری آثار محققان کشور.

۲- مصاحبه و گفت و گو با شخصیت‌های صاحب نظر در فقه پزشکی و علم طب که با تذکرات شفاهی مسائلی همچون اخذ برائت از مریض، مسئولیت حرفه‌ای را مطرح نمودند که نقطه عطفی جهت تحقیق بر این مباحث می‌باشد.

۳- مراجعه به سایت‌های مختلف اینترنت که جراحی زیبایی چه تعریفی دارد و به کدام جراحی اطلاق می‌شود؟ آیا در جامعه مجازی مردم به این مهم فکر می‌کنند که متوجه اهمیت تحقیق گردم.

۴- مراجعه به انجمن علمی اخلاق و حقوق پزشکی ایران واقع در تهران مدت یک هفته به مطالعه فصلنامه‌های انجمن پرداختم.

۵- مراجعه به کتابخانه‌های مرجع شهر تهران که مدتی مشغول تحقیقات کتابخانه‌ای بودم.

۶- طلب فتوی از فقهاء و مراجعه به استفتائاتی که سابقاً پاسخ داده شده است. با ارسال نامه‌هایی به بیوت مراجع عظام که جمع آوری این فتاوی دو ماه به طول انجامید.

۸.۱ - فرض مسأله

۱- عمل جراحی زیبایی در فقه حلال است.

۲- مسئولیت پزشک جراح زیبایی در فقه و حقوق متصور است.

۳- از نظر فقهی، علماء هر کدام با ادله استنباط یکی از احکام خمسه تکلیفی را در عمل جراحی زیبایی برگزیدند.

۹.۱ - نتایج علمی و عملی تحقیق

۱- آثار فقهی و حقوقی جراحی زیبایی تبیین می‌گردد.

۲- در پرونده‌های مطروحه از باب مسئولیت مدنی پزشک جراح می‌تواند مورد مطالعه قرار گیرد.

۳- فتاوی معظم فقهاء بر جواز جراحی زیبایی دیدگاه خوبی را از اسلام به جامعه عرضه می‌دارد.

۴- اسلام مخالف سلامتی انسان با توجه به پیشرفت‌های پزشکی نیست.

۲.۱ - مفاهیم اساسی

۱.۲.۱ - مسئولیت پزشکی

مسئولیت در لغت، به معنی پرسش، مورد سؤال واقع شدن و به مفهوم تفکیک وظیفه آمده

است.^۱

و عبارت است از تعهد قانونی شخص به دفع ضرر دیگری که وی به وجود آورده است خواه ناشی از تقصیر خود وی باشد یا از فعالیت او ایجاد شده باشد.^۲

۱.۲.۲- مسئولیت کیفری

حدود مسئولیت جزایی از اهم مباحث جزای عمومی است. در ارتکاب جرم کسی مجازات می شود که صاحب اراده بوده باشد.^۳

۱.۲.۳- مسئولیت مدنی

در مسئولیت مدنی، ورود ضرر شرط تحقق مسئولیت و از ارکان آن است.^۴ مسئولیت مدنی سبب ایجاد دین است و زیان دیده می تواند از دادگاه بخواهد تا با هزینهء مسئول وضع او را به حالت پیش از ارتکاب تقصیر باز گرداند.^۵

از تعریف و توضیحی که در اطراف مسئولیت داده شده است، روشن گردید که مسئولیت دارای اقسامی است از قبیل: مسئولیت اخلاقی، مسئولیت جزایی، مسئولیت مدنی، آن هم قراردادی و غیر قراردادی (قهری).

پلاستیک از یک اصطلاح یونانی مشتق شده است. و همانا کلمه Plastic و جراحی پلاستیک (Plastic surgery) جراحی زیبایی به لاتین به معنی قالب گرفتن و شکل دادن می باشد و استعمالش به این معنا اقرب به معنی جراحی پلاستیک می باشد. کلمه (Plastic) به جراحی زیبایی اطلاق می شود به عملیاتی که باعث اعاده جسم انسان به حالت طبیعی و عملیاتی که زیبایی را به ارمغان می آورد و هدف آن برطرف کردن عیوب ظاهری است.

۱- عمید، حسن، فرهنگ عمید، ص ۹۵

۲- جعفری لنگرودی، محمد جعفر، ترمینولوژی حقوق، ص ۶۴۲

۳- مدنی، سید جلال الدین، مبانی و کلیات علم حقوق، ص ۱۰۳

۴- کاتوزیان، امیر ناصر، وقایع حقوقی، ص ۱۴

۵- همان منبع پیشین، ص ۱۵

دکتر منذر الفضل می‌فرماید: «نامگذاری جراحی زیبایی وجه تسمیه دقیقی ندارد، چرا که ناقص است و صحیح تر آن است که بگوییم: جراحی زیبایی تقویم یا جراحی پلاستیک».^۱

جناب دکتر محمد فائق می‌فرماید: «بعضی از قوانین، عمل جراحی زیبایی را تعریف کرده است: مجموعه عملیاتی که منجر به وجود آمدن شکلی که هدف از آن معالجه عیوب طبیعی یا عیوبی که بعداً عارض گردیده است که در ارزش انسان در اجتماع مؤثر است».^۲

دکتر اسامه عبدالله قاید می‌فرماید: «در قانونی دیگر این طور تعریف شده است: عملیات جراحی که هدف از اجرای آن اصلاح اعضاء بدن یا انحلال عضوی که در جای دیگر غیر محل خود قرار دارد [انگشت اضافه]، یا اصلاح عیوبی که هنگام تولد بوده است».^۳

۱.۲.۴- جراحی

(طب) آنکه زخمها را درمان کند؛ «الْعَمَلِيَّةُ الْجَرَّاحِيَّةُ»: عمل جراحی که معمولاً پزشک جراح آن را انجام دهد.^۴

۱.۲.۵- جراحی زیبایی

هر گونه عملیات طبی به جهت رفع نقص و عیب و زیبا تر جلوه دادن اعضاء بدن انسان.

۱.۲.۶- اتلاف

به معنی هلاک کردن و از بین بردن مال و یا جان انسان است.^۵

۱- الفضل، د. منذر، المسؤولية الطبية في الجراحة التجميلية، ۱۹۹۲م، ص ۷۱، ط مكتبة دار الثقافة - عمان. «لذلك يرى البعض أن تسمية جراحة التجميل ليست دقيقة؛ لأنها ناقصة، والصحيح أن يقال: جراحة التجميل والتقويم، أو الجراحة البلاستيكية»

۲- انظر: الجوهري، د. محمد فائق، المسؤوليات الطبية في قانون العقوبات ص ۳۱۹، ط دار الجوهري للطبع والنشر - مصر، نقل التعريف عن مقال الدكتور دارتيح، منشور في مجلة الحياة الطبية، عدد ۲۵ مارس ۱۹۲۹م. وقد عرف بعض القانونيين العمليات الجراحية التجميلية بأنها: مجموعة العملیات التي تتعلق بالشكل، والتي يكون الغرض منها علاج عيوب طبيعية أو مكتسبة في ظاهر الجسم البشري، تؤثر في القيمة الشخصية أو الاجتماعية للفرد.

۳- قاید، د. أسامة عبد الله - المسؤولية الجنائية للأطباء ص ۸۵، ط ۱۹۸۷م. كما عرفها قانوني آخر: «بأنها جراحات تهدف إلى إصلاح الأعضاء؛ أو إحلال أعضاء محل أخرى فقدت، أو نتيجة عيوب خلقية ولد بها الإنسان».

۴- فرهنگ ابجدی، عربی - فارسی، ج ۱، ص ۲۹۳

۵- حسینی، سید محمد، فرهنگ لغات و اصطلاحات فقهی، بخش حرف الف.

۱.۲.۷- سلطنت (تسلیط)

اختیار چیزی را بدست گرفتن.^۱ و در اصلاح اصول فقه بدین معنا که هرگاه نسبت به تصرف مالک تردید شود، با استناد به این قاعده می‌گوییم: با توجه به عدم دلیل شرعی بر منع، مالک مجاز به تصرف است.

۱.۲.۸- جراحی پلاستیک (جراحی ترمیمی)

جراحی پلاستیک عبارت است از علم اصلاح و بهبود شکل ظاهری عضوی، مانند بینی و فك.^۲

۱.۲.۹- تفریر

المخاطرة و الغفلة عن عاقبة الأمر.^۳ معنای به خطر انداختن و غفلت کردن از غایت عمل می‌باشد.

۱.۲.۱۰- تاریخچه عملیات جراحی زیبایی

دکتر منذر الفضل در کتاب مسئولیت پزشکی در جراحی زیبایی می‌نویسد: «در قدیم علم جراحی زیبایی شناخته شده بود اما به صورت واضح در جنگ‌های جهانی اول و دوم در اروپا و امریکا نمود پیدا کرد و در کنار علم جراحی عمومی جای گرفت.

امروزه در اکثر کشورها اندیشه جراحی زیبایی برای معالجه و زیبایی انسان که اکثر مردم به آن رغبت پیدا کردند منتشر شد...»^۴

۱- محقق داماد، سید مصطفی، قواعد فقه، ج ۱، ص ۲۲۷

۲- جمعی از پژوهشگران زیر نظر شاهرودی، سید محمود هاشمی، فرهنگ فقه مطابق مذهب اهل بیت علیهم السلام؛ فرهنگ فقه مطابق مذهب اهل بیت علیهم السلام، ۱۴۲۶ ه.ق، ج ۳، ص ۶۹

۳- سعدی ابو جیب، القاموس الفقهي لغة و اصطلاحات، در يك جلد، ص ۲۷۲

۴- الفضل، د. منذر، المسؤولية الطبية في الجراحة التجميلية، ص ۷-۸، ط مكتبة دار الثقافة - عمان، ۱۹۹۲م. «لئن كان العالم القديم قد عرف علم الجراحة التجميلية الا أنه ظهر بصورة واضحة بعد الحربين العالميتين الأولى والثانية في أور وبا وأمريكا، وتطور جنبًا إلى جنب مع علم الجراحة العلاجية، حتى انتشرت الآن في كثير من البلدان فكرة جراحة الشكل، لتحسين ومعالجة جمال الإنسان وفق ما هو مرغوب اجتماعيًا، حتى ولو كانت بسيطة في حد ذاته عند تفكير بعض الناس؛ لاختلاف المقاييس والمعتقدات والأفكار بين البشر»

از این مباحث استفاده می‌شود اولین رساله‌ای که در علم جراحی زیبایی نوشته شد به دست دکتر تاجلیا کوزی که شهرت خاصی در جراحی بینی داشت»^۱.

سوسروثا همچنین در طب قدیم هندوستان طبیب بزرگ معروفی بود. کسی که از زبان دکتر جان شارل لقب مولف اسطوره‌ای توصیف شد. زمانی که سوسروثا جهت جراحی پوست دست به کار شد قبل قرن هشتم قبل از میلاد بود. همانا جراح دیگری در قرن چهارم قبل میلاد می‌زیست دیفاکا divak بود.^۲

ارکان عملیات جراحی زیبایی از سه بخش تشکیل گردیده است:

۱- بیمار

۲- پزشک جراح

۳- عمل جراحی زیبایی

رکن اول: بیمار

بیمار شخصی است که از عضوی از اعضای بدنش یا به سببی که موجب آزرده‌گی اش شده نزد پزشک شکوه می‌کند. که این علت یا مادر زادی است که با تولد همراه او بوده است یا بر اثر حوادثی که بعداً رخ داده است.

رکن دوم: جراح

کسی است که با داشتن علم پزشکی با به کارگیری ادوات جراحی با به کارگیری فنون جراحی زیبایی اقدام به اصلاح و مداوای عضو بیمار می‌کند.

رکن سوم: عمل جراحی زیبایی

-الجوهري، د. محمد فائق، المسؤوليات الطبية في قانون العقوبات ص ۳۸، ط دار الجوهري للطبع والنشر - مصر، نقل التعريف عن مقال

۱- الدكتور دارتيح، منشور في مجلة الحياة الطبية، عدد ۲۵ مارس / ۱۹۲۹ م. « ويفيد بعض الباحثين أن أول رسالة في علم جراحة التجميل ظهرت في عهد النهضة، لمؤلفها الدكتور تاجليا كوزي الذي اشتهر بإصلاحه للأنف الذي شوهه مرض الزهري»

۲- سورنيا، جان شارل، تاريخ الطب من فن المداواة إلى علم التشخيص، ص ۱۳۰